

Ajánló

Akiket nevelésre ítélték. Emlékkönyv a Fiatalkorúak Büntetés-végrehajtási Intézete fennállásának 50. évfordulójára. Összeáll. Lőrincz József, Csányiné Lukács Emese. Tököl, 2013, Fiatalkorúak Büntetés-végrehajtási Intézete. 206 oldal.

A kötet, amelynek előszavát az intézet volt igazgatója, Tóth Tamás, utószavát pedig a jelenlegi vezető, Pesti Ferenc írta, méltó módon emlékezik meg a tököli Fiatalkorúak Büntetés-végrehajtási Intézete jelentős jubileumáról.

A könyv tartalma hat fejezetre oszlik. Az első fejezet a fiatalkorúak büntetés-végrehajtásának történetét foglalja össze a Csemegi-kódextól 1962-ig. A második, legterjedelmesebb anyagrész a tököli bv. intézet ötven éves tevékenységének – küzdelmekben bővelkedő – krónikája. A harmadik fejezet az intézet vezetőit sorolja fel. A „Csak a szépre emlékezem...” fejezetben Holienka Józsefné, dr. Csordás Sándor, Hídvégi Imre, Frank Tibor, Módos Tamás, Zimonyi András és dr. Lőrincz József érdekes és tanulságos visszaemlékezéseit olvashatjuk. Az „Ilyen volt – ilyen lett” című ötletes fejezet régi és új képekben mutatja be az intézet fizikai valóságát, adott részleteit, végül az Irodalomjegyzék következik.

Az Emlékkönyv megszületését gondos anyaggyűjtés előzte meg, amelyben Balczér József, Dobrotka Katalin, Dóra Béla, Dömsödi Péterné, Frank Tibor, Hídvégi Imre, Holienka Józsefné, Kesztyűs Alexandra, Zimonyi András és mások vettek részt. Az anyaggyűjtés megszervezése, illetve a kötet szövegének megírása egyaránt dr. Lőrincz József c. egyetemi tanár – az intézet egykori nevelője – munkáját dicséri.

A kiadvány igényes kiviteléhez nagyban hozzájárult a Duna-Mix Kft. gondos nyomdai előkészítő, valamint nyomdai munkája. A kötet megjelenését a büntetés-végrehajtás gazdasági társaságai és egyéb kft.-k támogatták.

Pajzsunk a törvény. Rászoruló csoportok az ombudsmani jogvédelemben. Szerk. Hajas Barnabás, Szabó Máté. Budapest, 2013, Alapvető Jogok Biztosának Hivatala. 488 oldal.

A kötet – tanulmányok formájában – átfogó képet nyújt a védendő társadalmi csoportokról, illetve azok ombudsmani jogvédelméről. A könyv végén rövid ismertetőt találunk Szabó Máté ombudsman 2008 és 2013 közötti vizsgálati projektjeiről és a Hivatal kiadványairól.

Az egyik tanulmány, amelynek szerzője Pajcsicsné Csóré Erika és Varga Éva Csilla, a fogvatartottak helyzetével foglalkozik. A Bevezetésben a szerzők leszögezik, hogy a büntetés-végrehajtás a széles értelemben vett társadalmi-politikai ellenőrző mechanizmusok egyik fontos eleme, részrendszere; a bűnüldözés, igazságszolgáltatás, állampolgári nevelés és a normatív struktúrák mellett erős szankcióként tölti be szerepét. Ugyanakkor a jogállamban a büntetésnek a magatartási

korrekció funkcióját is be kell töltenie, oktató, nevelő, reszocializáló intézményként. A tanulmány kitér a hazai büntetőpolitika változásaira, a börtön zárt világának nehézségeire, különösen a zsúfoltságból eredő problémákra, a fogvatartottak egészségügy ellátására, pszichés problémáikra és azok kezelésére, továbbá a fiatalok helyzetére. Külön alfejezet tárgyalja a szabadulásra felkészítést, bemutatva néhány bv. intézet gyakorlatát.

Az Összegzésben a szerzők megállapítják, hogy „az ombudsmani ajánlások hatásaként levonható az a tendencia, hogy sok minden javult a büntetés-végrehajtás rendszerén belül, van fogadókészség a büntetés-végrehajtásért felelős vezetők részéről arra, hogy az ombudsmani kritikákat elfogadják, a javaslatok megvalósítását megfontolva, jobb körülményeket teremtsenek az elítélteknek.”

Parádi József: A Magyar Királyi Csendőrség. Az első magyar polgári, központosított, közbiztonsági őrtestület 1881-1945. Budapest, 2012, Szemere Bertalan Magyar Rendvédelem-történeti Tudományos Társaság. (A magyar rendvédelem-történet öröksége 2.) 282 oldal. 2500 Ft.

A szerző a magyar rendvédelem történetének talán legismertebb, legterményesebb kutatója, aki tudományos kutatómunkája során a mindenkori magyar állam határőrizetének feltárása mellett figyelmet fordított a Magyar Királyi Vámőrség, a Magyar Királyi Pénzügyőrség és nem utolsósorban a Magyar Királyi Csendőrség történetére is.

A könyv – rendhagyó módon – a csendőrség történetével foglalkozó irodalom áttekintésével, értékelésével kezdődik. Mint a szerző megjegyzi: „Annak ellenére, hogy viszonylag nagy érdeklődés tapasztalható... a volt Magyar Királyi Csendőrség története iránt, meglepően kicsiny a szervezettel foglalkozó tudományos igényű feldolgozások száma. Az „Előzmények” című fejezet a csendőrség intézményének külföldi (osztrák, francia) mintáit mutatja be, majd a Magyar Királyi Csendőrség 1881-es létrehozásának körülményeit leíró fejezet következik. A „Szervezet” című gondolati egység a rendvédelmi szerv szervezeti változásait, átszervezéseit veszi számba. Külön fejezet foglalkozik a személyi állománnyal, a fegyverzet, egyenruházat, felszerelés és jelképek témájával, valamint a gazdálkodás, társadalmi élet, kultúra, sport, tudomány kérdéseivel. Ezt követően a testület felszámolásának 1919-es és 1945-ös történetéről olvashatunk, végül az „Epilógus” című fejezetben a szerző a szervezet szerepének értékelésére vállalkozik. Az úgynevezett főszovegen túl a kötet fennmaradó része számos kiegészítő információt, mellékletet tartalmaz.

Parádi József könyve a Magyar Királyi Csendőrség tevékenységét „mértéktartóan”, a tények és nem prekonceptciók alapján mutatja be. Az adatokban rendkívül gazdag, ugyanakkor szintetizáló, összefoglaló jellegű munka ismerete megkerülhetetlen a téma iránt bővebben érdeklődő olvasók, kutatók számára.

Tanulmányok „A változó rendészet aktuális kihívásai” című tudományos konferenciáról. Szerk. Gaál Gyula, Hautzinger Zoltán. Pécs, 2013, Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztály Pécsi Szakcsoportja. (Pécsi Határőr Tudományos Közlemények XIV.) 512 oldal.

A Magyar Rendészettudományi Társaság Határrendészeti Tagozatának és a Magyar Hadtudományi Társaság Határőr Szakosztályának Pécsi Szakcsoportja – a 2001-ben megteremtett hagyományt követve – Szent László Napja alkalmából, 2013. június 27-én nemzetközi tudományos konferenciát tartott Pécsen „A változó rendészet aktuális kihívásai címmel”. A tanácskozás megrendezését a Hanns Seidel Alapítvány támogatta. A konferencia célja a változó társadalmi környezetben a rendészettel összefüggő kihívások tudományos igényű megvitatása, a rendészetelméleti és szakmai gondolkodás formálása, valamint a gyakorlati alkalmazás elősegítése volt.

A kötet, amelyhez Pintér Sándor belügyminiszter írt előszót, a tanácskozás teljes anyagát tartalmazza. Mintegy hatvan előadás írásos változata található a könyvben, közülük – terjedelmi okokból – csak néhányra tudjuk felhívni a figyelmet.

Finszter Géza tanulmánya a magyar rendészettudomány helyzetét, szerepét, sajátosságait vázolja fel. Teke András dolgozata a rendészetben bekövetkező változásokkal összefüggő kihívások kezelésének tipizálható problematikájával foglalkozik. Kacziba Antal „Közrend, magánrend, közbiztonság” című tanulmányában arra keresi a választ, hogy a magánrend védelme érdekében az állam eddig miként tett eleget feladatának, továbbá, hogy a jövőre nézve milyen feltételek megteremtése szükséges ahhoz, hogy a magánrend védelme megfelelhessen az előre jelezhető biztonsági kockázatoknak. Sallai János írása a globalizáció rendészeti kihívásait elemzi.

A kötet gazdag tartalmából – büntetés-végrehajtási szempontból – érdemes kiemelni Prisznyák Szabolcs bv. őrnagy előadását, amely a büntetés-végrehajtási szervezet informatikai fejlesztéséről, illetve az ebből eredő, a rendvédelemben megvalósuló on-line együttműködés lehetőségeiről számol be.

Vargha László: Kézírásvizsgálat. Kandidátusi disszertáció a kriminalisztika köréből (1959). Szerk. Hengl Melinda. Pécs, 2013, Pécsi Tudományegyetem ÁJK. 189. oldal.

Vargha László (1913–2000) pécsi egyetemi tanár, a büntető eljárásjog oktatója nevéhez fűződik a hazai kriminalisztikai oktatás alapjainak megteremtése. Munkásságának is köszönhetően „az ötvenes évek végétől kezdve mind a mai napig folyamatos a kriminalisztika oktatása és kutatása a pécsi jogi karon – eltérően más jogi karoktól” – jegyzi meg Tremmel Flórián a kiadvány előszavában.

Vargha László a kézírás-vizsgálatról szóló, a korabeli szakirodalmat teljességgel feldolgozó, természettudományos ismereteket is felvonultató értekezése, mely kimagasló tudományos értékeket képvisel, eddig nem volt hozzáférhető. A kötet nem faksimile kiadás, hanem a Magyarországon született első kriminalisztikai tárgyú monográfia utólagos megjelentetése a száz évvel ezelőtt született szerző

előtti tisztelgés jegyében. Az eredetileg írógéppel készült mű „modernizálása”, köteté szerkesztése Hengl Melinda doktoranda munkáját dicséri.

A képekkel illusztrált értekezés bevezető része az írásvizsgálat fogalmát és ágait, illetve tárgyát és problémáit tisztázza. Az első és második rész a sérült okiratok rekonstrukciójával, a láthatatlan írások láthatóvá tételével foglalkozik. A harmadik rész a kézírások okiratok anyagainak vizsgálatát és a kézírás korának meghatározását tárgyalja. A negyedik rész témája a kézírás-hamisítások vizsgálata. A befejező rész szervezési kérdésekre, az írásvizsgálati laboratóriumok felállítására, az írásgyűjtemény létesítésére, az írásszakértők kiképzésére és működésük képesítéshez kötésére stb. tér ki. Az értekezés „függeléke” a kézírás-vizsgálati módszerek gyakorlati kipróbálását mutatja be.

Vókó György: Büntetés-végrehajtási jog és szabálysértési tételek. 5., átdolg. kiadás. Budapest-Pécs, 2013, Dialóg Campus Kiadó. (Dialóg Campus Szakkönyvek. Jogi Szakvizsga Segédkönyvek) 334 oldal. 4980 Ft.

A kiadvány a jogi szakvizsgára való felkészüléshez kíván segítséget nyújtani. „Abban a reményben íródott, hogy valóban segítőtársa tud lenni a büntetés-végrehajtási jogot már egyszer megtanult, avagy azt megismerni óhajtnak, az abból vizsgázni készülőknek” – írja Vókó György a Bevezetésben, majd így folytatja: „Az ismeretközlés olyan módszerét választottam, amely elsődlegesen a jogi felsőoktatás céljait már elsajátított, az elméleti alapokon már túljutott olvasónál nagyobb hangsúlyt helyez a jogalkalmazási alapismeretekre és tapasztalatokra, a gyakorlati követelmények figyelme vételére.”

A könyv a szerző e tárgyban írott tankönyve – „Magyar büntetés-végrehajtási jog” –, a bekövetkezett jogszabály-változtatások, valamint a bírói gyakorlat figyelembevételével készült; aktualitását az új büntetés-végrehajtási törvény, amely csak 2015. január 1-jén lép hatályba, jelenleg nem kérdőjelezi meg.

A kötet anyaga kilenc fejezetet ölel fel. Az első fejezet az alapvető rendelkezésekkel és büntetés-végrehajtási rendszerrel kapcsolatos általános tudnivalókat foglalja össze. A második fejezet a büntetés-végrehajtást övező jogállami biztosítékrendszerrel írja le. A harmadik anyagrész a szabadságvesztés célját, feladatát, teljesítésének biztosítékait, tartalmát és tartamát tisztázza. A negyedik fejezet a szabadságvesztés végrehajtásának rendjét állítja középpontba. Ezt követően a nem szabadságvesztéssel járó büntetések, illetve a büntetőjogi intézkedések végrehajtásáról, valamint az elítéltek utógondozásáról olvashat a vizsgára készülő. Az utolsó három fejezet a személyes szabadságot érintő büntetőeljárás-jogi intézkedések (örizetbe vétel, előzetes letartóztatás stb.), továbbá az elzárás és szabálysértési elzárás végrehajtásával, illetve a járulékos büntetés-végrehajtási feladatokkal foglalkozik. Bő iratmintatár található a kiadványban, amely végezetül ismerteti a jogi szakvizsga követelményeit és függeléként a szabálysértésekkel kapcsolatos tananyagot.

(Válogatás a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnokság Szakkönyvtára legújabb szerzeményeiből)